

בז[ס] יללה בפרשה

נקודות להתעלות מתוך הפרשה, ע"פ ועדים מכולל הר"ן

שנה ד', גליון 149

תרומה – פורים א'

מרבין בשמחה

א] השמחה על ראיית השכינה בתוך ההסתר.

נכנסים לימים הנפלאים של חודש אדר, שמרבין בהם בשמחה¹, וכל אחד חפץ לדעת איה המתכון שדרכו אפשר לזכות לשמחה.

והנה בגמ' [תענית כט.] הלשון: "כשם שמנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה", ורואים כאן שיש קשר בין מיעוט השמחה של אב, מחמת החורבן וסילוק השכינה מאתנו, לריבוי השמחה באדר. וזה דבר שצריך להבין, הרי עדיין אנו נמצאים בתוך הגלות וחסרון השכינה, ואיך אפשר על אותו המצב מצד אחד להצטער ולהתאבל, ומצד שני לשמוח בו?

אלא בספר יוסף לקח על המגילה מאריך לבאר [והיסוד כתוב בגר"א שם], שהשמחה המיוחדת שנצטוינו בה בפורים, לא מחמת חזרת השכינה לישראל, כי באמת לא זכו לחזרת השכינה, אבל החידוש שנתחדש להם, הידיעה שגם בהיותם בארץ אויביהם לא עזבם ולא נטשם, אלא ידו נטויה עליהם להשגיח עליהם בכל רגע, ולא כמו שסברו קודם לכן שח"ו עזבם השי"ת עם סילוק השכינה.

וזה הביאור בגמרא [ביומא סט] "למה נקרא שמם אנשי כנסת הגדולה - שהחזירו עטרה ליושנה, שבתחילה משה אמר 'האל הגדול הגבור והנורא', בא ירמיהו ואמר 'נכרים מקרקרין בהיכלו איה נוראותיו?', בא דניאל אמר 'נכרים משתעבדים בבניו, איה גבורותיו?', עד שבאו אנשי כנה"ג ואמרו: "אדרבה זו היא גבורת גבורתנו - שכובש את יצרו ונותן ארך אפים לרשעים! ואלו הן נוראותיו - שאלמלא מוראו של הקדוש ברוך הוא היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות".

וצריך להבין מה היה הסלקא דעתך של ירמיהו ודניאל, ומה נתחדש לאנשי כנה"ג? אלא מבאר המהרש"א שבאמת אנשי כנה"ג היו אחרי הנס של פורים, שאז התגלה לעם ישראל בהשגה חדשה, שגם בזמן שעם ישראל בחושך נורא ובגלות הגדולה, גם אז הקב"ה לא עזב אותם.

ב] כח ההודאה בכל מצב.

וטמון כאן עוד יסוד גדול, שיש ביד האדם להחליט איך להסתכל על המאורעות איתו, האם במבט שמביא אותו לשמחה, או להיפך.

המשנה בברכות מפרשת מש"כ "ואהבת את ה' אלקיך.. בכל מאודך", פירוש א' מלשון מידה – בכל מידה שהוא מודד לך, ב' מלשון הודאה – הוי מודה לו, ג' – מלשון מאוד, שתודה לו מאוד מאוד.

דהיינו, שכאשר אדם מקבל ממישהו טובה הוא מודה לו, אבל כשמקבל משהו לא טוב הוא לא מודה לו. וזה העבודה שהתורה מחזקת אותנו – להודות לו במאוד מאוד גם בדברים שאינם כרצוננו, כל אחד בדברים שקשים לו, על זה עצמו להודות לקב"ה.

והביאור שאף שנראה לנו לפעמים שעכשיו לא קיבלנו מהקב"ה, האמת שגם זה היה נתינה גדולה ממנו

¹ ובעצם מתחילים עכשיו זמן רצוף וארוך של עבודה ועליה, משמחת פורים לימי ניסן [שהם המשכם כמבואר ברש"י "ימי ניסים – פורים ופסח], ואז ממשיכים לעלות בספירת העומר עד שבועות.

אלינו, כמו שהגמ' מביאה מר"ע שהיה אומר על כל דבר "כל מאי דעביד רחמנא לטב". ובגמ' בנדה לא. "מאי דכתיב אודך ה' כי אנפת בי" – שמודה לקב"ה על זה שכעסת עלי, "במה הכתוב מדבר - בשני בני אדם שיצאו לסחורה ישב לו קוץ לאחד מהן התחיל מחרף ומגדף לימים שמע שטבעה ספינתו של חבירו בים התחיל מודה ומשבח", א"כ גם בזמן ה'אנפת בי' צריך להודות, כי יודעים שהכל לטובה.

חז"ל מספרים בסוף מכות על ארבעה מגדולי התנאים שהלכו אחרי חורבן ביהמ"ק, ושמעו קול המונה של רומי, התחילו בוכים, ואילו ר"ע משחק, שאלו אותו למה אתה משחק? איך אפשר לשמוח כשרואים כזה חורבן ומצד שני הגויים יושבים שלום, ומה השיב להם ר"ע – לכך אני משחק, ומה לעוברי רצונו כך, לעושי רצונו עאכו"כ, הקב"ה מראה לנו כאן כמה שהוא מתכוון להיטיב איתנו, וכן אמר להם כשראו שועל יוצא מבית קה"ק, שזה הסימן שתקיים נבואת הנחמה "עוד ישבו זקנים וזקנות" .. זה אותו ר"ע שלימד אותנו "כל מאי דעביד רחמנא לטב", לראות בכל דבר את הטוב שבו.

היה עוד תנא גדול שקראו לו "נחום איש גמזו" [הוא נחום המדי מהמשנה בשבת], אם קראו לו כך זה אומר שזה היה דרכו בחיים, כי שם לא קוראים בשביל דבר שהוא עשה עשר או מאה פעמים, אלא שזה היה קו חיים! (כמו הח"ח שלא נקרא כן בשביל כמה פעמים שלא דיבר לשה"ר, אלא שכל החיים שלו נזהר והזהיר מזה) וזה היה המהלך חיים שלו, להסתכל בכל דבר איך שגם זו לטובה!

ג] יודעים שהכל לטובה!

נצייר לעצמינו, אדם היה צריך להגיע לחתונה, ורץ לאוטובוס, ופתאום נתפס לו החליפה וכו' והוא הפסיד את האוטובוס האחרון, במצב הזה קשה לו להודות על זה, אבל אם יתברר לו שהיה פנצ'ר באוטובוס, ואם היה נוסע היה מבזבז חמש שעות ולא מספיק את החתונה, עכשיו כבר בודאי יהיה קל לו להודות על זה, אבל בשעת מעשה לא מעלים על הדעת את הטוב שבסוף.

אבל למה הדבר דומה – לאדם שקורא ספר מתח, ובאמצע יש פרקים קשים וסיפורים מפחידים, אבל הוא רגוע, כי הוא יודע שבסופו של דבר הסוף יהיה טוב!

או במשל שהבאנו, אותו אחד שהפסיד את האוטובוס, והתקשר לחברו הטוב וסיפר לו, והחבר השתתף אותו בצער, ופתאום אחרי כמה דקות החבר מתקשר אליו שמח "איזה יופי שהפסדת את האוטובוס", הוא מיד שואל – למה? מה קרה? אבל הקו התנתק, והוא לא הצליח לשמוע מה החבר אמר. ועכשיו למעשה הוא לא יודע למה זה טוב, אבל בכל אופן הוא כבר שמח! כי הוא יודע שהחבר שלו שהוא מאמין בו, והוא כאב איתו את הכאב, הוא יודע שהכל בסדר והכל לטובה, בזה הוא נרגע.

ואותו הדבר אצל כל אחד מאיתנו, על כל צרה שלא תבוא, על כל דבר שלא מתמלא רצונו, צריך לדעת שיש לו טלפון מהקב"ה שהוא אומר לו – אני כואב איתך את הכאב, אבל אני אומר לך שהכל לטובה! אולי בסוף גם אתה תדע.. אבל עכ"פ כשאדם יודע כזה דבר הוא רגוע.

והדבר הזה הוא הרגל, שאדם מתרגל להודות על כל דבר, מגיעים לחנות והיא סגורה – מודים לקב"ה, כי שומעים את הקב"ה שאומר לנו – זה בשבילך, דאגתי לך לסגור את החנות לפני הזמן..

פעם היה לאבי שליט"א עגמת נפש מסוימת, ובאותו הזמן היה את הצונאמי שמתו בו מאות אלפי גויים, אמר אז מישוהו לאבי – תדע לך שהקב"ה חשב על הדבר הזה אם לעשות לך את העגמת נפש, (כביכול) יותר בכובד ראש מאשר חשב על הצונאמי, כי שם לא מדובר בבנים, אבל כאן מדובר בבן.. אדם שצריך לעשות משהו לבנו הוא חושב על זה הרבה יותר בכובד ראש מאשר להעיף אלפי נמלים מהבית. **ואם** כן, כשאחרי כל זה הקב"ה החליט לעשות לנו את הדבר הזה, בודאי שזה הדבר הכי טוב בשבילנו.

יעזרנו ה' לחיות עם המבט הזה, ועי"ז להגיע לשמחה גדולה בכל מצב.